

Käytännön näkökulmasta

TEKSTI:

Mari Ajasto, sairaanhoitaja,
Lastenneurologian yksikkö, Päijät-Hämeen
keskussairaala

Laura Ortjun ja kumppaneiden tutkimukseen pohjautuva kirjoitus oli hyvä muistutus tärkeästä asiasta. Tieteelliset tutkimukset ovat tärkeitä työkaluja, kun vanhoja asenteita ja työtapoja pyritään kehittämään. Jotta tutkimukset eivät jää tuntemattomiksi, niiden tuominen helposti saataville ja selkokielellistäminen on tärkeää. Tutkimustiedon nostaminen kahvipöytäkeskusteluun voi ravistella hyvällä tavalla kuluneita asenteita ja tuoda pieniä muutoksia työyhteisöihin.

Lastenneurologian pikku potilailla on usein haasteita osallistua asioihin, joihin lapset yleensä osallistuvat. Näiden lasten kanssa työskentelevät ihmiset pyrkivät jatkuvasti löytämään keinoja tukea lasten osallistumista kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen, liikkumiseen, leikkimiseen ja päivittäisiin toimiin. Omien huomioideni pohjalta voin todeta, että lastenneurologiassa pyritään tukemaan lasten osallisuutta hoidossaan ja hoitotoimenpiteissä keskimääräistä enemmän.

Omassa yksikössäni lapsi huomioidaan usein ensisijaisesti, hänen tasolleen asetetaan ja hänelle puhutaan ymmärrettävällä kielellä. Hoitotilanteissa käytetään kuvia kommunikaation tukena, kuunnellaan hänen kiinnostuksen kohteistaan leikin lomassa ja jäsennetään toimintoja hänen ymmärtämillään tavoilla. Lapsen näkökulmaa py-

ritään huomioimaan myös isommissa yhteyksissä, kuten kuntoutussuunnitelman laatimisessa. GAS-menetelmä on tuonut tähän ryhtiä ja ymmärrämme, että lapsen sitoutuminen omaan kuntoutumiseensa on vahvasti yhteydessä hänen omiin tavoitteisiinsa. Liikuntavammaisen lapsen kohdalla se voi olla kolmen portaan kävely, jotta pääsee tilaamaan jäätelön lähikioskilta. Kielihäiriöinen lapsi haluaa itselleen jäätelöiden kuvat, jotta pystyy näyttämään niistä itselleen mieluisan.

Yhteisössämme on silti edelleen paljon opittavaa lasten osallisuudesta. Ammattilaisille vaikuttaa olevan vielä melko vierasta ottaa laajemmin huomioon lasten näkökulmat oman hoitonsa tai kuntoutuksensa suhteen etenkin silloin, jos ne poikkeavat ammattilaisten näkökulmista. Asiahan ei ole yksinkertainen. Autismikirjon lapsen piilevät ajatukset saattavat poiketa hyvin paljon hänen perheenjäsentensä tai ammattilaisten näkemyksistä. Lapsi, jolla on vaikea-asteinen kehityksellinen kielihäiriö, ei saa ajatuksiaan kuulluksi aina edes vaihtoehtoisin keinoin. Miten näiden lasten osallisuus mahdollistetaan? Edelleen joudumme tekemään päätöksiä aikuisnäkökulmasta pyrkien ajattelemaan lapsen parasta.

Tärkeänä virstanpylväänä pidän, että lasten osallisuus on keskustelussa läsnä. Kaikissa lastenyksiköissä tulisi miettiä keinoja, miten juuri omassa yksikössä lasten osallisuus toteutuu päivittäin. ■